

צ'ון תורני שכונ'י

בעז'הי"ת א'ת'ל'ה ש'ל ת'נ'ד'ו

ג'ליון 591

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

מספר פעמים התורה מספרת שיעקב אבינו התפלל. המכנה המשותף בין התפילות המוזכרות הוא שהן נאמרו בעת מאבק ובשעת צרה. לא לחינם תיקן יעקב את תפילת ערבית, הנאמרת בלילה. יעקב נאבק מול ה"חושך" כמעט כל ימיו, ובכל סיטואציה חשוכה וקשה הוא האיר את דרכו באמצעות התפילה.

פ'תח'ה א'ה'ל

צורת מבטו הטבעית של האדם על העולם היא אנוכית. מגיל ילדות, ברור לו כי הכל מגיע לו, ואך טבעי שיקבל את כל אשר יחפוץ. וכאן יש להזכיר עובדה פשוטה, שהאדם אינו שם לב לכך שבצעם ה' אינו חייב לתת לו מאומה, ורק באהבתו וברחמיו הוא מעניק לו חיים, בריאות, פרנסה וכו'. מכיוון שכך, איך הוא מסוגל לבקש בזכות עצמו! גם אם יצרף את כל המעשים הטובים שיעשה וכל התורה שילמד, לא יגיע למעט מן המעט מאשר הוא חייב לה' על כל החסדים שגומל עמו רגע רגע, שעה שעה. אם חלילה "יתחשבנו" איתו כמה הוא מקבל מה' לעומת מה שהוא "נותן", ודאי יתברר כי הכף נוטה לחובתו. ה' הרי מעניק בחסדו לכל אחד חיים, וכל שניה של חיים הינה מתנת חנם – "מכלכל חיים בחסד". וכי מי התחייב להעניק לאדם חיים?! כמה עולה מכשיר הנשמה? וכמה עולה טיפול דיאליזה ל"יע? וכי וכי. והנה אדם בריא מקבל את כל זה בחינם, הולך, רואה, אוכל, מרוויח כסף, יש לו ילדים וכי. על המתפלל להפנים שהקב"ה אינו חייב לו דבר, ושהוא אינו פונה בדרישה לקב"ה למלא את בקשתו אלא כעבד הפונה אל אדונו, שכל הארת פנים שיאיר לו האדון היא חסד גמור. לפיכך, בטרם מציג יעקב את בקשתו להינצל מעשיו, הוא פותח בהכרת פחיתותו ובמעלת ה', "קטונתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך". ובנוסף מדגיש את ריבוי חסדי ה' אתו. נכון שלא ממש מגיע לי – אומר יעקב לה' – ואפילו מה שכבר נתת לי זה יותר מדי, אבל בכל זאת, אני מרשה לעצמי לבקש ממך, אב הרחמים. כותב רבנו בחיי – מיעקב אבינו ע"ה למדים אנו כיצד עלינו לחוש ובאיזו גישה לפנות בבקשה אל ה': "מכאן שראוי לאדם שיתבונן בתפלתו חסרון עצמו ופחיתותו, ואדנות האדון אשר הוא אליו עבד, זהו שאמר: את עבדך. ושיתבונן בריבוי חסדי השם יתברך וטובותיו עליו... ואחר שיתבונן בכל זה ישאל צרכיו".

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

נתבונן בנקודה אחת מתוך תפילתו של יעקב אבינו, עת הוא היה בדרכו לפגוש את עשיו: "כי במקלי עברתי את הירדן וצ'ת'ה הייתי ל'שני מח'נות... הצי'לני נ'א מ'יד א'חי מ'יד ע'שו כי י'רא א'נכי אתו" מה כוונת יעקב במילים "כי במקלי עברתי את הירדן הזה"? תרגום אונקלוס מתרגם: "כי במקלי" – יחידי. יעקב מזכיר בתפילתו שהוא היה יחידי בשעה שהוא ברח מבית אביו. גם במאבק של יעקב מול שרו של עשיו התורה מדגישה: "ויוותר יעקב לבדו". מה עומק העניין? כאשר אדם נמצא לבדו אל מול הסכנה, אזי ההשפעה של תפילתו באותה שעה היא כפולה ומכופלת.

אחת התפילות שהכהן הגדול התפלל ביום הכיפורים היא שהקב"ה לא ישמע לתפילתם של עובדי דרכים המתפללים שלא ירד גשם בשעה שהם בדרך. מדוע צריך תפילה כה מיוחדת כדי לדחות את תפילת עובדי הדרכים? משום שכשאותם עובדי דרכים בדרך, הם "יחידים" מול הסכנה. אין להם על מי לסמוך והם נשענים בכל כוחם על "מטה" הנצח, על תפילתם לבורא עולם. זהו סוג תפילה מיוחד, המצריך תפילה מיוחדת של הכהן הגדול כדי לדחות אותו.

דוד המלך היה מתפלל: "פ'נה א'לי ו'נני כי י'חיד ו'עני א'ני" (תהלים כ"ה). לפעמים אדם נמצא יחיד בצרתו, הוא נואש מלקבל עזרה, ודווקא מחמת שנסגרו לפניו כל הדלתות והחלונות והאור רחוק מאתו, דווקא זו היא הסיבה שהישועה תבוא במהרה ותפלתו עולה על זו של אחרים.

זו אולי כוונת יעקב באמרו "כי במקלי עברתי את הירדן הזה". הייתי לבד, ובגלל שהייתי לבדי נשענתי לחלוטין על בורא עולם, ובזכות זה שמע השם את תפילתי. ומיעקב אלינו: אם גם אנו נתפלל אל השם מתוך תחושה של "יחידי", שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, אזי תפילותינו תתקבלנה.

זמני השבת
הדלקת נרות 4:14
מוצאי שבת 5:16
נ'א ל'טמור על קדושת הג'ליון
אין לקרוא בשעת התפילה
ל'ת: 5:49

אהל הצידי

הצחקוקים המהוסים נשמעו חרישית ברחבי היכל בית הכנסת. המתפללים התקשו לכבוש את צחוקם למשמע חזרת הש"ץ של שליח הציבור שפנארה התרגש מאוד. האותיות קפצו לו מול העיניים, הלשון והחיד בנגדו בו שוב ושוב ומילות התפילה יצאו משופשות עד כדי שהעלו דמעות צחוק בעיני השומעים.

רק פניו של אחד המתפללים נותרו ללא שום תנועה והעוויה. הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, בעל ה"חזון יחזקאל", שבסוף זמיו עלה לארץ הקודש, עמד במקומו והאזין בריכוז לתפילה. שום שינוי לא ניכר בפניו.

לאחר התפילה ניגש אליו אחד התלמידים ולא פלא את תמיהתו: "רבי, איך מצליחים בכלל להתגבר בזמן פנה ולא לצחוק? האם הרב הוא מלאך?". "גם אני בן אדם", הרגיע רבי יחזקאל את השואל, "וגם אותי הצחיקו השבויים שלו. אולם נזפרתי בדברי חז"ל (אבות ג', י"א) 'המלפין פני חברו ברבים... אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים - אין לו חלק לעולם הבא'!". "ערבתי לעצמי חשבון נפש מהיר: יחזקאל, יחזקאל, שנים רבות הרבצת תורה ברוסיה הקומוניסטית תוך כדי מסירות נפש, פתבת את החזון יחזקאל על התוספתא, צברת מעשים טובים לרב, ועתה פל זה ילך לאבוד בשל רגע אחד של צחקוק חנוק? לא יקום ולא יהיה! 'התגברתי בכל פחי שלא יראו כלפי חוץ שום דבר, פי דעתי שהמחיר קר מדי'..."

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

כה תאמרו לאדוני לעשיו, מצווה יעקב את השלוחים שמביאים את הדורון לעשו ונותן להם הוראות מדויקות. סיום דברי השליחים לעשו הוא "ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך". יעקב מבקש לשאת חן בעיני עשו. מאוחר יותר, כאשר עשו מגיע עם ארבע מאות איש למלחמה, ובדרך נס נכמרים רחמיו על יעקב והוא מחליט לוותר לו כרגע, הוא מציע להאט את קצב הליכת אנשיו, כדי שיעקב יוכל להתלוות אליו בדרך לשעיר. יעקב מסרב בענווה. "למה זה אמצא חן בעיני אדוני".

שואל בספר "בית יעקב", לכאורה, תשובתו של יעקב אינה מובנת. הלא אתה שלחת לעשו לומר לו שרצונך למצוא חן בעיניו. הנה, מצאת חן בעיניו. עכשיו אתה תוהה "למה זה אמצא חן בעיני אדוני"!!

היו שהשיבו על שאלה זו שאין כאן כל סתירה. יעקב אבינו אכן ביקש למצוא חן בעיניו של עשו, שכן כך יינצל מהצורך להילחם איתו ויוכל להמשיך בעבודת בוראו בשלווה. אולם כאשר עשו מוכן להראות לו מציאת חן ומציע ללכת לאט כדי שיעקב יתלווה אליו, מבין יעקב ש"חן" זה עלול לעלות לו בחינוך בניו ובנותיו. על מציאת חן זו הוא עלול לשלם ביוקר גדול. לכן הוא משתמט מהצעתו של עשו ועושה עצמו כלא מבין "למה זה אמצא חן בעיני אדוני".

לשם מציאת החן משתדלים בני האדם לעשות פעולות שונות שלפי דעתם יעזרו להם למצוא חן בעיני הזולת. יעקב אבינו מלמד אותנו שגם כאשר מבקשים את מציאת החן, יש להיזהר שלא לקנות אותה בכל מחיר! אל לו לאדם להפסיד את מהותו ועצמיותו ואת הדרך בעבודת ה' כדי למצוא חן בעיני אחרים.

"ויאמר שלחני כי עלה השחר"

מדרש רבה: אמר המלאך ליעקב: מיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה והיום הגיע זמני וצריך אני לומר שירה.

למה דווקא באותו יום הגיע זמנו לומר שירה? אלא זמן שירתו של מלאך מגיע בשעה שמילא את שליחותו שבשלה נברא. והנה, אותו "איש" היה "שרו של עשיו", השטן והיצר הרע, אשר נברא לפתות בני האדם לחטוא - על מנת שיתגבר עליו האדם ויזכה על ידי כך לשכר. יוצא מכך, ששליחותו של היצר הרע מתמלאת בשלמותה, רק כאשר האדם מתגבר על כל פיתוייו וכובש אותו. זוהי כוונת המדרש: "מיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה" - שכן עד יעקב אבינו לא היה אדם, אשר במלחמתו נגד היצר ניצח אותו בשלמות כזו, ולפיכך עם נצחונו של יעקב נגד שרו של עשיו, נתמלאה שליחותו בשלמות והגיע זמנו לומר שירה...

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

בעיירה בפולין היה בית המרזח שוקק חיים מידי בוקר. הסוחרים היו מתאספים שם לארוחת בוקר טובה, מתחילים בין לבין להתפלפל ולדון על המיקח, ומשם יוצאים במרוכז לשוק העיירה. בכל בוקר היה ה"קבצן של העיירה" נכנס בדיוק בשעה בה בית המרזח היה מלא מפה לפה, ומבקש נדבה מסוחרים העיירה ואורחיה.

מנהג קבוע אמצו להם סוחרים העיירה, ומנהג זה הם גם לימדו את אורחיהם הסוחרים מהעיירות הסמוכות. בכל בוקר היה מתנדב אחר שנעמד מול הקבצן, שולף מכיסו שתי מטבעות, ומעניק לקבצן את הזכות לבחור אחת מהן. המטבעות תמיד היו אותן מטבעות, האחת גדולה ושוויה 5 דינרי זהב, ואילו השנייה קטנה יותר אולם שוויה 10 דינרים. הקבצן בתמימותו היה בוחר במטבע הגדולה "כי היא גדולה יותר", וצחוקם האדיר של סוחרים העיירה ואורחיהם היה מתגלגל מבית המרזח מזרחה בואכה "שוק העיירה". בוקר אחד הגיע לבית המרזח סוחר חדש, אחד שלא הכיר את קבצן ואת התעלול היומי אותו הוא עובר. לבו נכמר בקרבו, והוא החליט "להחכים" את הקבצן ו"ללמד" אותו מה ערכה של כל מטבע. וכך, מיד בסיום ההשפלה היומית, הוא יצא אחר הקבצן אל מבוא בית המרזח, והסביר לו שהמטבע הקטנה שווה פי שניים מהמטבע הגדולה, ומומלץ לו ממחר לבחור דווקא בה.

הקבצן של העיירה נתן בו מבט מלא עורמה, ואמר: "אתה באמת חושב שאינני יודע את ערכן של המטבעות? ראית מימך קבצן שאינו "מבין" בכלי העבודה שלו? אני יודע גם יודע את הערך המדויק של כל מטבע, אלא מאי? אם אקח פעם אחת את המטבע של 10 דינרי זהב, יהיה זה היום האחרון של המשחק, ולמחרת כבר לא אזכה בהשפלה ולא במתת היד ההגונה הזו... בעיני כל באי בית המרזח היה הקבצן מפסיד מידי יום 5 רובל, בעוד בעיני הקבצן הוא "מרוויח" מידי בוקר 5 רובל. הקבצן הוא המנצח האמיתי.

בפרשתנו, יעקב פוגש את אחיו עשיו המבקש להורגו, ואת רגעי הפגישה מתארת התורה כדלהלן: **"וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה שִׁבְעַת פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו... וַתִּגְשֶׁנָּה הַשְּׂפָחוֹת הַנָּה וַלְדִיָּהּ וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָהּ, וַתִּגַּשׁ גַּם לְאֵה וַלְדָיָהּ וַיִּשְׁתַּחוּ, וְאַחַר נָגַשׁ יוֹסֵף וַיִּרְחַל וַיִּשְׁתַּחוּ" מסע השתחויות שאינו מבייש מתעמל בכיר... וכל זה בפני אח מושחת שמבקש לרצוח את יעקב ואת כל בני משפחתו על לא עוול בכפו. האם לא נכון יותר לתבוע אותו בפני איזושהי ערכאה שיפוטית? האם לא נכון יותר לפתוח איתו במלחמה? האם לא צודק יותר להראות לו מה התוצאות של התנהגות נבזית שכזו?**

אומר לך יעקב אבינו: **"בני היקר! הכל נכון, אבל יש לי כאן 4 נשים ו-11 ילדים שאני אמור להעביר בהקדם ובבטחה לכנען, ומחישובים שערכתי, קיצור הדרך הגדול ביותר הוא באמצעות מספר השתחויות שלי ושל כל בני המשפחה לעשיו. אז על אף שזה אמור לגרום לו לחוש מנצח, ואף על פי שזה נותן לו חומר להרצאות למשך 20 שנה לפחות עלי ועל היותי 'פראייר', ואף שהוא יוכל להוכיח מהיום עד כמה הכוח מנצח, ורק מי שמסתובב חמוש עם מאבטחים יכול לממש כל רצון ותאוה – למרות הכל, בריאותם ושלוותם של רעיותי וילדי חשובים לי יותר.**

"ובנוסף, נכון שיש חשיבות להראות לאדם את תוצאות מעשיו, ונכון שלא מגיע למשפחתי 'להתעמל' מול יצור נאלח שכזה, ונכון שאין כמו משפט צדק להראות לפרחח את הכיוון... אולם בכל אחד מהנצחונות' הללו אני אמור לשלם מחיר כבר של נשים וילדים סובלים, ואולי אפילו מתים מחוס, מקור או מכל מרעין בישין המתחוללים בדרכים

"אם כך, אני מעדיף להפסיד בתפקידי כאח מול עשיו, ולנצח בתפקידי כאב מול ילדי."

מוסר לחיים! פשוט צריך להחליט היכן נמצא כובד המשקל, ומה העיקר. האם תפקידי כמנצח בקרב הקטן והמיותר הזה, או כמנצח במבחן החיים.

מוותרים בכל גחמה ויכוח או התמודדות מיותרת, נזהרים שלא ליפול בקרב מיותר, וזוכים לשלוות נפש השמורה למי שבחר לנצח בתפקיד האדם השלם.

חדש!!! חדש!!!
מנין נוסף למנחה בשעה 13:00
מנין נוסף לערבית 20:00
בבית הכנסת עולי בבל רח' יוסף חיים 10

"ויוותר יעקב לבדו, ויאבק איש עמו עד עלות השחר"

פרשת "וישלח" מספרת על אחד המאבקים המשמעותיים שאירעו בהיסטוריה – מאבקו של יעקב אבינו עם מתאבק "אלמוני", שהתברר שהיה שרו הרוחני של עשיו.

"ויאבק איש עמו" רש"י כותב, שהמילה "ויאבק" היא מלשון אבק: "שהיו מעלים עפר ברגליהם על ידי נענועים". התלמוד (חולין צא.) מוסיף פרט: "שהעלו אבק מרגלותם עד כיסא הכבוד" כלומר, אבק המאבק עלה עד מקום מושבו של הקב"ה. מהו עומק כוונת הדברים? מהו אבק? אבק מורכב מחלקיקים זעירים של חומר ארצי, אשר נותקו ממעמדם, "להתאבק" פירושו לנתק דבר ממעמדו ולהפוך אותו לחסר משמעות. כאשר שני אנשים נאבקים, השאיפה ההדדית היא לנתק את השני ממעמדו שעל הארץ, ולעשות אותו "אבק". האבק שהתאבק בין יעקב לשרו של עשיו עלה עד כיסא הכבוד, משום שמאבק זה אינו אלא דוגמא בזעיר אנפין למאבק הגדול המתמשך והולך בכל דברי הימים. הוא התמצית והתוכן לכל ההיסטוריה האנושית (רבי שמשון רפאל הירש).

שרו של עשיו רצה להפוך את יעקב ל"אבק". הוא רצה לאבד לחלוטין את מעמדו של יעקב ואת האידאולוגיה האלוקית שהוא מייצג. כבר עשרים שנה לפני המפגש הנוכחי קבע עשיו בלבו: "יקרבו ימי אבלי אבי ואתה תהיה יעקב אחי". המאבק לא רק עם יעקב באופן אישי, אלא גם ובעיקר עם הקדוש ברוך הוא ועם תורתו.

התורה מדגישה "ויאבק איש עמו". יעקב לא היה המתקיף – היריב היה המתקיף. האיש נאבק עם יעקב, ויעקב עצמו נלחם רק מלחמת הגנה. גם במישור האישי, יצר הרע מנסה להיאבק באדם. המאבק הוא טוטאלי ואינסופי, אולם יעקב נתן לנו את הכוח להצליח לנצח אותו. יעקב מלמד אותנו משהו נוסף, חשוב מאוד. "עשיו" מסוגל ללבוש גם תחפושת של חבר טוב, של ידיד, אולם יש לברוח ממנו כמו מאש, לסרב בנימוס להצעת הידידות שלו ולומר "לא, תודה". היכן אנו רואים זאת? לאחר המפגש ביניהם, עשיו הציע ליעקב שהוא עצמו ילווה אותו בדרכו: "נסעך ונלכך ואלכך לנגדך". אולם יעקב סירב: "ויאמר אֵלָיו, אֲדַנִּי יָדַע כִּי הַקָּדִים רַפְּיִים... יַעֲבֹר נָא אֲדַנִּי לְפָנַי עֲבָדוּ וְאֲנִי אֶתְנַקֶּה לְאִשִּׁי יַעֲקֹב יודע שעשיו אינו מציע עזרה אמיתית הנובעת מאהבה וחמלה, וכל כוונתו היא להשתמש בכלים הללו כדי לחבור אליו ולהפיל אותו "מבפנים". כשעשיו רואה שהוא אינו מצליח, הוא מנסה שוב: "ויאמר עֵשָׂו, אֲצִיגֶה נָא עִמָּךְ מִן הָעַם אֲשֶׁר אֵתִי" (ט"ו) – אני לא אלווה אותך, אבל אולי כדאי לך לקבל עזרה וסיוע מהחיילים שלי. יעקב סירב גם להצעה זו.

סירוב זה הוא הוראה לדורות – לא להתפתות אחרי הצעות ה"עזרה" של אויבנו. יש לבדוק טוב טוב האם מסתתרת איזושהי נגיעה מאחורי הצעת העזרה: גם היצר הרע לפעמים אומר לאדם: "אני רוצה לעזור לך", אולם עלינו להיזהר ממנו: "בן אדם! ראוי לך לדעת, כי השונא הגדול שיש לך בעולם, הוא יצרך. הנמסך בכוחות נפשך, והמעורב במזג רוחך, והמשתתף עמך בהנהגת חושיך הגופניים והרוחניים, המושל בסודות נפשך וצפון חובך, בעל עצתך בכל תנועותיך הנראות והנסתרות שתהיינה ברצונך... אתה ישן לו והוא ער לך, ואתה מתעלם ממנו והוא אינו מתעלם ממך, לבש לך בגדי הידידות ועדה עדי האהבה לך, ונכנס בכלל נאמניך ואנשי עצתך וסגולת אוהביך, רץ אל רצונך כנראה מרמיזותיו וקריצותיו, והוא מורה אותך בחציו הממיתים לשרשך מארץ חיים" ("חובות הלבבות" שער ייחוד המעשה, ה'). יצר הרע לובש בגדים של אהבה. הוא אומר לך: כדאי לך לעשות כך וכך, זה יעשה לך רק טוב. אולם עלינו לדבוק בהוראתו של יעקב, לא להתפתות אחרי האהבה המדומה אלא לומר לו "לא, תודה". (הרב משה שינפלד)

ברכה והצלחה

ובריאות איתנה

אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו

דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו

אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה

סעיד אשר בן לאה הי"ו

אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב שמשון פוקס שליט"א

כל יום חמישי

מיד לאחר מנחה

בביכני"ס אור אבנר

רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד

מנחה - בשעה 16:20

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"

רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00

מנחה וערבית (סמוכות) - 16:20

שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א

יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א

יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א

יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א

יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א

בית הכנסת

"עולי בבל"

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 5:00

מנין ב' - 7:30

מנחה ערבית - 16:20

שיעורי תורה מידי יום

לאחר ערבית

יום א' ב' ה'

רב בית הכנסת

הרב יהונתן אמדי שליט"א

יום ג'

הרב שמשון פוקס שליט"א

יום ד'

הרב נאור דרשני שליט"א

יום ה' -

הרב רפאל עגיב שליט"א

בשעה 20:00

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

טוביה שרבי בן נזימה

ומשפחתו הי"ו

דוד חיים בן עליזה

ומשפחתו הי"ו

אלון כהן בן אורנה

ומשפחתו הי"ו